

Служба в українській армії: почесна місія чи покарання?

З 1 жовтня починається осінній призов до української армії, який триватиме до кінця року. За офіційними даними планується призвати 15 200 осіб. Із них 9 тисяч призовників будуть направлені в Збройні сили України, 4 400 – у Національну гвардію, 800 – у Державну спеціальну службу транспорту, 1 тисяча – в Державну прикордонну службу. Інтернетом вже масово поширюються жарти про всі можливі «відмовки» від служби, хитрощі, для яких вдаються молодики, аби «відкосити». Тож, чому в Україні роками живе такий імідж служби в армії, коли батьки у більшості випадків готові піти на все, щоб «відмазати» сина, чому ми не сприймаємо це як обов'язок чи престижну військову професію у майбутньому?

Українська армія – одна з найбільш боєздатних армій Європи. І це не просто наші патріотичні міркування. У рейтингу Global Firepower-2018 перелічені найбільш потужні армії у світі, багато з яких розташовані в Європі. Українські Збройні сили опинилися в рейтингу на 10 місці серед найсильніших армій на континенті з оборонним бюджетом на рівні 4,88 млрд доларів. Загалом видання нарахувало в нашій країні 1,1 млн військовослужбовців.

2014 рік став періодом підйому волонтерів та таким собі повним аудитом армії, коли агресія РФ була очевидною. Війна триває 5 років, чисельна кількість контрактників продовжує захищати Україну, проте нестача у військовослужбовцях все ж відчутна.

Нагадаю, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком українців (ст. 65 Конституції та ч. перша ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»).

Служба в армії – це школа мужності, особливого гартування волі та характеру. Попри значний ризик для життя та здоров'я, держава забезпечує військовослужбовців та учасників бойових дій **пільгами та гарантіями**:

Держава гарантує військовослужбовцям та членам їхніх сімей соціальний і правовий захист.

Законами України та іншими нормативно-правовими актами забезпечено належні умови для призваних на строкову військову службу громадян України, зокрема:

- **при призові їм виплачується грошова допомога** у розмірі двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року (у 2019 році ця сума становить 3842 грн);
- військовослужбовці перебувають на повному державному утриманні, розміщуються в казармах, забезпечуються щоденним триразовим гарячим харчуванням та військовою формою одягу згідно зі встановленими нормами;
- їм виплачуються щомісяця кошти (від в/звання та посади) на додаткові особисті потреби;
- при звільненні в запас їм виплачується вихідна грошова допомога у розмірі 8 посадових окладів;

- їм надається відпустка (10 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад);
- час проходження строкової військової служби зараховується до стажу роботи, що дає право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах;
- за ними зберігаються місце роботи та середня заробітна плата, за умови офіційного працевлаштування до призову (ст. 21 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»);
- за ними зберігаються жилі приміщення, які вони займали до призову на строкову військову службу. Вони не можуть бути зняті з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов;
- після звільнення в запас (протягом місяця з дня взяття на військовий облік за місцем проживання за поданням військового комісаріату) їм виплачується матеріальна допомога в розмірі:
 - середньої місячної заробітної плати на день призову, але не менше прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, встановленої на день призову (для громадян, які працювали);
 - у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, встановленої на день призову (для громадян, які до призову не працювали).

Також держава забезпечує соціальну та професійну адаптацію військовослужбовців строкової військової служби, які до призову на строкову військову службу не були працевлаштовані.

Жінки в українській армії

З 27 жовтня 2018 року набув чинності Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби в Збройних силах України та інших військових формуваннях», який зрівняв права жінок та чоловіків. Віднині жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками, за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі.

На сьогодні для жінок все ще залишається заборона комплектування посад офіцерського складу, які пов'язані з використанням вибухових речовин, водолазними роботами. Закриті також усі посади на підводних човнах і надводних кораблях, в управліннях бригад надводних кораблів (крім спеціальностей морально-психологічного та медичного забезпечення), посади протипожежної охорони, робота на яких пов'язана з безпосереднім гасінням пожеж, а також логістичного забезпечення, робота на яких пов'язана з отруйними речовинами та значними фізичними навантаженнями.

Військовослужбовці – це не абстрактні особистості, про яких ми чуємо по телевізору, а люди, які ціною власного життя та здоров'я безстрашно йдуть на ризик заради нашого з вами майбутнього.

Якщо Ваші права порушуються, звертайтеся до правопросвітницького проекту Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!» 0800 213 103, і Ви отримаєте не лише правову консультацію, але й безоплатного адвоката від держави.

Станіслав Куценко, очільник столичної юстиції